

A hála örvendezése a ravatal mellett

Időpont: 1957. április 5. Temetési igehirdetés dr. Kapi Béla nyug. püspök koporsója mellett

Helyszín: Győr – Öregtemplom

Alapige: Zsolt 126,3

Hatalmasan cselekedett velünk az Úr, azért örvendezünk.

Jövel, Szentlélek Úristen, csapásokat hordozni tudó erőnek és vigasztalásnak Lelke, és szenteld meg a mi emlékezésünket és fájdalmunkat!

Gyászoló testvéreim!

Gyásztisztességtevő keresztyén gyülekezet!

Megjelentünk itt a győri Öregtemplomban, hogy keresztyén végtisztességet tegyünk a koporsó lakójának, dr. Kapi Béla nyugalmazott püspöknek.

Bölcsőjét ezelőtt 78 esztendővel Sopronban helyezte el az Isten teremtő akarata, azóta már Istenben boldogult Kapi Gyula tanítóképzőintézeti igazgató és Hirschfeld Adrienne családi fészkebe. Négyen voltak testvérek vele együtt, vele azonban most már az utolsó is elment a szülők után a minden halandók útján.

A kiváló képességű ifjú a lelkészi pályára lépett. Tanulmányait Sopronban és a rostocki egyetemen végezte. 22 éves korában avatta lelkésszé Sopronban Gyurátz Ferenc püspök. Akikkel akkor együtt indult el szent szolgálatra a soproni oltár elől, azok közül már csak egy van életben.

A felszentelt lelkész Nemesdömölkön kezdte meg segédlelkészi szolgálatát, majd Pápán lett püspöki titkár. 25 éves korában választotta meg lelkészévé a körmendi gyülekezet, ahol 12 évig, majd a szombathelyi gyülekezet, ahol 11 évig, végül a győri gyülekezet, ahol 21 évig, összesen 47 évig teljesített lelkészi szolgálatot. 1916-ban fiatalon, 37 éves korában választotta meg őt a Dunántúli Egyházkerület püspökévé. 32 évi püspöki szolgálat után vonult nyugalomba. 9 évet töltött nyugdíjban.

Nagy családja mellett megvolt szűkebb családi köre, de ez is nagy kör volt. 26 éves korában kötött házasságot Hegedűs Katalinnal, akivel 51 éven keresztül élt mintaszerű, boldog és áldott családi életet. Házasságukat Isten hat gyermekkel, két fiúval és négy leánnyal áldotta meg. Közülük egy már eltávozott a minden halandók útján, öt gyermeke, 15 unokája és 3 dédunokája alkotja ma is a szűkebb családi kört. A gyermekek szétröppentek ki-ki a maga útjára. Két és fél évvel ezelőtt élettársa is magára hagyta. Magányos életét gyásztól sebzett szívvel, Istenhez vágyó lélekkel s alkotó munkában töltötte Szeretetházunk falai között. Ott érte őt utol a rövid, de nehéz szenvedés után Urunk hazahívó akarata.

Most még egyszer újra s utoljára itt van az Öregtemplom falai között, hol beszédes ajka sokszor hirdette hatalmasan Isten ígését. Most lezárt ajakkal csendben pihen; hol felemelt karja sokszor áldotta meg Isten népét, most ő várja az utolsó áldást.

Gondolatainkra és érzéseinkre, kegyeletünkre, hálánkra és fájdalomunkra hulljon most reá Isten igéjének fénysugara. Hallgassuk meg Isten Igéjét, melyet megíratott most a mi számunkra is Szentlelke által a 126. zsoltár 3. versében:

„Hatalmasan cselekedett velünk az Úr, azért örvendezünk.”

Gyászoló testvéreim!

Gyásztisztességtevő keresztyén gyülekezet!

A 126. zsoltár a könnyek zsoltára. Könnyei örömkönnyek és gyászkönnyek egyformán. Az életben ugyanis nagyon ritka az egészen tiszta és szimpla helyzet. Mindig komplikáltan keverednek benne fények és árnyékok. Ezért nincsen csupán felhőtlen égbolt és csupán csak feketéllő felhőkkel tarkított égbolt.

A 126. zsoltár örömpeső, megindult, könnyeket sajtoló örömmel tárja ki karját a hazatért foglyok felé, és öleli szívére mosolyogva, örvendezve és nevetve őket, a másik pillanatban pedig könnybe borul a szeme, megvonaglik az arca, és peregnek alá szeméből orcáján végig a könnyek, mikor eszébe jutnak azok, akiket hiába vártak haza, akik nem jöttek, akik talán már sohasem fognak visszajönni. Az egyik szeme nevet, a másik szeme gyászba borult, de mind a két szeme sír.

Az a vers, amelyet ebből a zsoltárból felolvastam, a zsoltár örömkordjainak az utolsója. Van valami diszsonáns benne, mikor ravatal mellett hangzik el, hiszen ez a vers örvendezésről beszél. És lehet-e ravatal mellett az illem megsértése nélkül örvendezni?

Azt tudjuk, hogy ravatal mellett is tud örvendezni a kapzsiság, mely gyászfátyolt borít ugyan orcájára, de csak azért, hogy a fekete fátyol alatt ne lássék a nevető örökös vigyorgása. Azt is tudjuk, megtanultuk, hogy ravatal mellett olykor tud örülni a szeretet is. Az a szeretet, amely virrasztott a betegágy mellett, s mely mikor először borította rá fekete árnyékát a halál a betegszobára, riadtan ugrott fel virrasztó helyzetéből, csukta be az ajtót, és rémülten kiáltotta: ne jöjj, halál! De amikor végig kellett neki is szenvedni, ami szeretett betegében az élet és halál nagy viaskodása volt, akkor lassan áthelyeződött a súlypont a szívében és úgy érezte, hogy önző módon nem szabad itt tartani azt, aki menőben van, és elérkezett odáig, hogy ez az imádsága is volt már: Ó, jöjj, halál, és könyörülj rajta. Ez a szeretet, amely a halál megszabadító tényét tudja látni a ravatalban, már tud, szentül tud örülni a ravatal mellett.

És tudjuk, hogy tud örvendezni a ravatal mellett a hit. Az a hit, amely fáradtan az élet harcában oly sokszor kívánczik egy másik világ után, ahol nincs kísértés, ahol nincsen bűn, ahol nincsen betegség, ahol nincsen gyűlölet, nincsen fájdalom, az a hit, mely tudja, hogy Jézus Krisztus a halál kapujában várja az övéit, hogy elvezesse abba a másik világba, ahol letöröl Isten az övéi szeméről minden könnyet, az tud örvendezni a ravatal mellett, és tudja énekelni szent irigységgel: Istenfélők, mily boldogok vagytok.

És tud örvendezni a ravatal mellett a hála.

Ebben a 126. zsoltárban ez a hála örvendez hangosan és diadalmasan, amikor így kiált: *„Hatalmasan cselekedett velünk az Úr, azért örvendezünk!”* Minél nagyobb valakinek a vesztesége a ravatal mellett, ha a világ gyermeke, annál kétségbe ejtőbb a fájdalma, ha az Isten gyermeke, annál mélyebb és nagyobb a hálája.

Mind a kettő: a világ gyermeke épp úgy, mint Isten gyermeke arra gondol, ami volt, és ami az övé volt, és ami már nem az övé. Ebben egyformák. De e világ gyermeke csak a megszegényedését érzi. Az Isten gyermeke, az övéi azt, hogy az övé volt, amíg az övé volt. Ez a Jób imádsága a nagy katafalk mellett: Az Úr adta, az Úr elvette, legyen áldott az ő szent neve érette!

A hálánk nagy e mellett a koporsó mellett. Hatalmasan cselekedett vele az Úr!

Hatalmasan cselekedett vele az Úr már akkor, amikor megteremtette őt. Tíz talentumot adott neki, mikor osztogatta teremtményei között a talentumokat. Mindenki látta, és kénytelen volt elismerni, hogy formális készségei és természeti adottságai nagy emberré predestinálják. Ajándékkul kapta Istentől a problémákat meglátni tudó tudományos gondolkodást és a problémák megjelenítésének művészi képzeletét. Ő cizellált stílusa mellett nemcsak tollal, élőszóval, hatalmas szónoki készséggel tudta az általa meglátott problémákat közkinccsé tenni, mert ilyenek teremtette meg Isten: ilyen sokrétű és színes egyéniségnek. Ezért nem lett belőle száraz tudós, könyvmoly s csupán kellemes társalgó, még kevésbé üres szóvirág-kertész. Mert ez mind lehetett volna belőle. A tíz talentumát úgy kamatoztatta, ahogyan azt Isten tervezte felőle.

Számunkra az volt nagy dolog, hogy Isten mindezek mellé és mindezek fölé őt vezérnek teremtette. Megjelenése tiszteletet parancsoló, minden mondata kedélyességében is méltóságát megőrizni tudó. Nyugalma régi egyházfejedelmek vonásait őrizte orcáján. Vezérnek szánta az Isten, ki a mában jár a lábával, de szemével mindig a jövőt kutatja, és alkotó erejével mindig a jövőt munkálkodja. És mindezt megtette az Isten azzal, hogy valami csodálatos munkakedvet és munkabírást ajándékozott neki. Akik közelében voltak, és munkatársai lehettek, azok tudják jól, hogy nagyon tudott dolgoztatni, de tudják azt is, hogy legjobban önmagát dolgoztatta. Az a pihenést nem ismerő alkotó kedv és erő, amely benne élete szinte utolsó lobbanásáig égett, az tette életét olyan áldottá és Istent magasztalóvá.

Temetni jöttünk embert, nem dicsérni, ezekben sem őt dicsérjük, hiszen nincsen semmije, amit ne úgy kapott volna. Magasztaljuk Istent, aki hatalmasan cselekedett vele, mikor ilyenek teremtette őt!

Hatalmasan cselekedett vele Isten, amikor megváltotta őt. Mert akármilyen nagy embernek, akármilyen csodálatos természeti adottságokkal ellátott, megajándékozott egyéniségnek teremtette volna őt Isten, nem az a legnagyobb ajándéka. Kapi Béla életében is az a legnagyobb ajándéka Istennek, ami a világ minden emberének a legnagyobb ajándék, hogy egyszülött Fiát adta oda érette is a kereszten, hogy el ne vesszen, hanem örök élete legyen neki. Ez az Isten leghatalmasabb cselekedete Kapi Béla életében. Ezt nemcsak én látom így, nemcsak azok, akik velem együtt az üdvösséget tartják az egy szükséges dolognak, hanem ezt ő maga is így látta az életében, hogy az a leghatalmasabb, legmeghálálhatatlanabb, legcsodálatosabb ajándéka, cselekedete Istennek, ami a kereszten őérette is történt.

De hatalmasan cselekedett vele az Isten akkor, amikor a keresztet, a váltságot, a Megváltót és a megváltásra szoruló embert őbenne közel hozta egymáshoz. Mert vannak, akikért hiába halt meg Jézus Krisztus, vannak, akikért hiába ömlött a golgotai büntörlő vér. Őrajta nem veszett kárba a keresztnagy ára. Mikor mi erről beszélünk, nem látjuk a kérdést egészen mélyen, ha nem látjuk ezt a kérdést történeti távlatban. E koporsó lakója olyan időben élt, született és nevelkedett az evangélikus egyházban, amelyben a magyar evangélikus egyház

még a racionalizmus kiszikkadt legelőjén kereste az üdítő forrásvizet, és az Isten vezérlő Szentlelke őt meg tudta találni, és vele rá tudott taláztatni a pozitív keresztyénségre, az igaz hitre, az Írás fundamentumán felépülő keresztyénségre és a golgotai keresztre. Ezt azok, akik csak a mában élnek, nem tudják elég nagyra látni. És én úgy érzem, nekem bizonyítást kell tennem előttetek, testvéreim, arról, hogy sok mindent csodáltam Kapi Béla életében és szolgálatában, de az Isten leghatalmasabb cselekedetét mégis abban látom, hogy a Szentlélek őt egy kiszikkadt korbán az élet vizének forrásaira tudta vezetni, és a váltságot és a Megváltót vele meg tudta taláztatni. Hatalmasan cselekedett vele az Úr, ezért vagyunk örvendezők!

És hatalmasan cselekedett vele az Úr, amikor megszentelte őt. Mert a megteremtett és megváltott ember megszentelésre szorul. Olyan csodálatosan vezette őt az Isten, és ő olyan csodálatosan tudott neki engedelmeskedni!

Isten Szentlelke nélkül is nagy ember lett volna, akármilyen területére került volna az életnek, ő mindenütt kivált volna, és mindenütt nagy ember lett volna, de Isten Szentlelke nélkül talán filozófus lett volna, ő pedig Isten Szentlelkének engedelmeskedve teológussá lett. Ez a csodálatos változás kiütözik abban, hogy a szónokból igehirdető lett, a rétorból prédikátor, az íróból bizonyítástevő, az egyházfejedelemből szolga és munkatárs meg misszionárius.

Hatalmasan cselekedett vele az Isten, de ugyanakkor, mikor hatalmasan cselekedett vele az Isten, hatalmasan cselekedett velünk, egyházzal is. Hatalmasan cselekedett, mert az az életmű, amelyet az Isten általa elvégzett, az egy darab egyháztörténelem. Nemcsak azért egyháztörténelem, mert az egyház történelmének egy szakasza, hiszen abban benne vannak a szürke, jelentéktelen, semmit nem produkáló esztendő, hanem az a szakasz, amelyet az ő neve jelez az egyháztörténelemben, az a virágzás szakasza az egyháztörténelemben.

Nem tartozik a temetési igehirdetéshez, mert a temetési igehirdetés nem emlékbeszéd, hanem egy adott helyzetben az Isten igéjének hirdetése, de mégis meg kell mondanom, hogy az, amit Kapi Béla egyházunk életében a Harangszó és Lelkipásztor megteremtésével és felvirágoztatásával, a Belmissziói Munkaprogram megindításával és diadalra jutásával; a körzeti lelkészkonferenciák szolgálatával, továbbá a pedagógus evangélizációval az egyház történetében elvégzett, az olyan szolgálat, amelyről mindig hálával fog megemlékezni minden egyháztörténet-író. Ő megelőzte korát. Valaki egyszer azt mondta: abba a szürke és sivár életbe, amelybe ő beleszületett, Kapi Bélán keresztül betört a Lélek, s kezébe vette az egyházat. És olyan csodálatos az, hogy akkor, amikor az a kor, melyet ő megelőzött, de amelyet ő egy új korrá alakított át, őrajta túlhaladt, és önmagát megelőzte, ő milyen alázatosan tudott leülni újra a Szentlélek iskolájába tanulni az egyházban a Lélek munkája új módozataira való felfigyelést. Sokan voltunk, és sokan vagyunk, akik megszégyenülve gondolunk arra, hogy benne a régibe való beleszokásnak, a megszokott sablonok vágányán való technikai továbbhaladásnak semmi nyoma nem látszott. Tudott mindig friss, mindig modern és mindig új maradni akkor is, amikor eljárt már feje fölött az idő. Dicsérjük benne az Istent: hatalmasan cselekedett velünk, egyházzal rajta keresztül az Úr!

De, testvéreim, e mellett a koporsó mellett nem csak az egyház áll. E koporsó mellett itt van a gyászoló család is. Nektek sem tudok mást mondani, csak azt: Hatalmasan cselekedett veletek az Isten, és ennek örvendezhettek.

Hatalmasan cselekedett veletek az Isten. Hiszen a közélet fórumán évtizedeken át mindig az első sorokban forgó férfiú mindig rossz családapá. Mindig háttérbe szorítja a családot, mindig mostohája az övéinek. Minél jobban szereti az ügyet, amelyre felesküdt, minél lángolóbb szenvedéllyel szolgálja azt, amelynek szolgálatára feltette az életét mint égő áldozatot, minél jobban szétsztoogatja minden energiáját az ügyre, annál kevesebb marad az otthon négy fala és a család számára. Olyan csodálatos Isten hatalmas cselekedete, hogy a munkával agyonterhelt Kapi Béla tudott mégis az édesapátok lenni. Tudott közöttetek mosolyogni, veletek tréfálkozni, szerető pillantásokkal végigcirógatni, mellétek leülni, és veletek imádkozni, tudott nektek áldott perceket és áldott órákat ajándékozni.

Ezek most mind-mind meglevenednek lelketekben, s talán mind fájó sebek – én mégis azt mondom, hogy adjatok hálát érte Istennek, és örvendeztetek fölötte: Minél nagyobb a veszteség, mi szíveteket bántja, annál nagyobb és mélyebb kell, hogy legyen a hála: *„Hatalmasan cselekedett velünk az Úr, azért vagyunk örvendezők”*, így szól az ige.

Mondhattam volna nektek mást, de nem mertem. Mert ha szóhoz engedem a szívemet, akkor nem tudok nektek beszélni. Csak úgy lehetett ezt a szolgálatot elvégeznem, hogy a szívemre lakatot tettem. Én nem tudok nektek mást mondani, csak azt, hogy veletek együtt mondom: hatalmasat cselekedett általa velem is az Úr, és ezért vagyok az Istennek nagyon hálás, és ezért próbálok könnyes szemmel is mégis örvendezni és magasztalni az Urat, akinek szent nevére szálljon most is áldás mindenkor örökkön örökké.

Ámen.